

گفت‌وگو با دکتر غلامرضا ظریفیان استاد دانشگاه تهران

هنر ظریف «اعتدال»

◀ **مهسا رمضانی /** بیش از هفت سال است که جریان اعتدال، سکان عرصه سیاسی را به دست گرفته است. فرصت را مغتنم دیدیم تا در هفته دولت مروی بر کارنامه این جریان داشته باشیم و بررسی کنیم که چقدر این جریان توانست خود را در عرصه‌های مختلف سیاسی، اجتماعی، فرهنگی و سیاسی در قالب یک «گفتمان» جاری کند و موانعش در این مسیر چه بود؟ از این رو، به سراغ دکتر غلامرضا ظریفیان، استاد دانشگاه تهران، رفتیم و با او در خصوص مسیری که جریان اعتدال در هفت سال گذشته پشت سر گذاشته، به گفت‌وگو نشستیم:

این رو، اعتدال را به عنوان یک «روش» می‌توان در گفتمان‌های مختلف ردگیری کرد؛ برای مثال، در گفتمانی مانند مارکسیسم می‌توان هم معتدل بود هم رادیکال.

■ در ۷ سال گذشته، روش و منش «اعتدال» چه نسبتی با «توسعه» برقرار کرد؟ برخی تحلیلگران چنین اظهار کرده‌اند که «هدف جریان اعتدال بازگشت به یک موقعیت متعادل بود؛ نه یک موقعیت عالی در توسعه». چقدر با این اظهار نظر موافق هستید؟

دهه اول انقلاب، به دلیل تلاشی که برای از بین بردن آسیب‌های رژیم گذشته و برپایی نظام جدید صورت گرفت، طبیعتاً مناسبات خاص خود را داشت. اما در سه دهه بعدی، ما از یک سو با «گفتمان سازندگی» روبه‌رو بودیم و طبیعی بود که

روش‌های توصیه شده است که هم عقلانی است و هم ادیان معمولاً به این روش توصیه می‌کنند و به نوعی از آن با عنوان «امت وسط» یعنی امتی به دور از افراط و تفریط یاد می‌کنند.

با همه این احوال، اعتدال یک گفتمان نیست که بتوان برای آن چارچوب و مبانی تعریف کرد. از

■ جناب دکتر ظریفیان، به اعتقاد شما، جریان اعتدال چقدر توانست در قامت یک «گفتمان» ظاهر شود؟

«اعتدال» یک گفتمان نیست بلکه یک «روش» است. ما برای پیشبرد بسیاری از مسائل زندگی مان به روش‌هایی نیاز داریم و «اعتدال» یکی از

امیر حسام زرافشان / ایران